

**200 jaar
koninkrijk**

Verantwoording van het Nationaal Comité

Viering 200 jaar Koninkrijk

Verantwoording van het Nationaal Comité

Inleiding

De herneming van onze nationale zelfstandigheid in 1813 is sindsdien iedere 50 jaar herdacht. Elk van deze herdenkingen had een eigen karakter. Ook de momenten waarop werd herdacht, verschilden soms: 17 november en/of 30 november. Het succes van die vieringen was wisselend. Deze maal is ervoor gekozen de viering zich te laten uitstrekken over een periode van bijna twee jaar. Dat betekende een stevige uitdaging de herdenking van 200 jaar Koninkrijk op een succesvolle wijze te organiseren. Het kabinet heeft al in een vroegtijdig stadium voorbereidende activiteiten ontwikkeld. En die activiteiten hebben onder andere geleid tot de installatie van een Nationaal Comité per 5 juli 2011.

Nationaal Comité

Volgens het instellingsbesluit had Het Nationaal Comité tot taak de viering van 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden tussen 2013 en 2015 te organiseren en te coördineren. In de viering moesten centraal staan de verworvenheden van 200 jaar onafhankelijkheid en van ons democratisch bestel. Het Nationaal Comité zou een deel van de festiviteiten zelf moeten voorbereiden en zou daarnaast initiatieven op nationaal, regionaal en lokaal niveau moeten stimuleren.

Als leden van het Nationaal Comité werden benoemd:

- Mevrouw drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten, voorzitter
- De heer J.J. van Aartsen, vice-voorzitter
- Mevrouw B. Günel
- Mevrouw I. Calister (opvolgster van mw. T. Kross vanaf 1 oktober 2012)
- De heer mr. H.D. Tjeenk Willink (tot 1 juli 2014)
- De heer prof. dr. H. te Velde
- De heer A.C.M. Verlinde
- De heer E.R. Wennemars
- De heer ir. R. Willems

De grote diversiteit in de samenstelling van het Nationaal Comité heeft erin geresulteerd dat een programma kon worden samengesteld dat een breed publiek uit alle lagen van de bevolking kon aanspreken. Het was nadrukkelijk de bedoeling van het kabinet dat deze viering, méér dan die in 1963, dicht bij de mensen zou staan.

In de periode juli 2011 tot eind 2015 vergaderde het Nationaal Comité 37 maal.

Namens de Minister-President en namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werden adviserende leden en plaatsvervangend adviserende leden aan het Comité toegevoegd.

Wijze van werken

De eerste taak van het N.C. was de opdracht van het kabinet te vertalen in een inhoudelijk programma. Daartoe is begonnen met een uitvoerige brainstormsessie waarin is nagegaan welke verworvenheden in de viering centraal zouden moeten komen te staan. Er werd gekozen voor een vijftal verworvenheden die speciale aandacht zouden moeten krijgen. Uiteraard zijn er meer, maar de viering moest wel enige focus hebben.

Het ging om de volgende verworvenheden:

- * Persoonlijke rechten en vrijheden
- * Bestuurlijke stabiliteit in een moderne rechtsstaat
- * Internationale oriëntatie
- * Ruimte voor actief burgerschap
- * Eenheid in verscheidenheid

Voor het N.C. was het van het begin af duidelijk dat het om een feest moest gaan met inhoud. Met alleen maar 'inhoud' zou slechts een select publiek worden bereikt. Met alleen maar 'feest' had een breed publiek bereikt kunnen worden, maar was de kans aanwezig dat de aanleiding tot het feest uit het oog verloren zou zijn gegaan. De historische context moest wel duidelijk zijn, we vieren wat we hebben bereikt met wat toen in beweging is gezet en wat we willen behouden en ontwikkelen aan onze verworvenheden. Dus niet alleen historie, maar ook heden en toekomst. Die drie elementen moesten bij alle evenementen terug komen. Ook koos het N.C. ervoor zo veel mogelijk aan te sluiten bij reeds bestaande evenementen.

De tweede stap was om na te gaan hoe die genoemde 5 verworvenheden in de viering terug zouden kunnen komen. Het N.C. zocht daarom naar plaatsen en tijden die logischerwijs gekoppeld konden worden aan elk van de verworvenheden.

Aansluitend bij de traditie was de keus voor de start van de viering duidelijk: 30 november, het naspelen van de landing van Prins Willem Frederik op het strand van Scheveningen. Dat wordt daar immers iedere 25 jaar georganiseerd.

De verworvenheden 'persoonlijke rechten en vrijheden' en 'bestuurlijke stabiliteit in een moderne rechtsstaat' hebben alles te maken met de Grondwet. Onze huidige Grondwet gaat terug tot die van 1814, maar wortelt ook in de nog oudere tradities van de Republiek der Verenigde Nederlanden, van de Bataafse republiek en van het Koninkrijk Holland. Op 29 maart van dat jaar werd die Grondwet afgekondigd. Dat werd daarom de datum van het tweede evenement, het Grondwet Festival. Den Haag, het bestuurlijk centrum van ons land (al ver vóór 1813), lag als locatie het meest voor de hand. Een aantal jaren geleden is het Grondwetpad geopend in Den Haag. Het feest rond de Grondwet werd daarom langs dit 'pad' georganiseerd.

De internationale oriëntatie vierden we op 30 augustus 2014 in Maastricht. Op dat moment was het 200 jaar geleden dat in Wenen het gelijknamige congres officieus van start ging. En Maastricht is wel genoemd als de meest Europese stad van Nederland. In diezelfde tijd

wordt in Maastricht het jaarlijkse Preuvenemint georganiseerd. Dat kon goed worden geïntegreerd in de viering.

Ruimte voor actief burgerschap werd er in de loop van de afgelopen 200 jaar geschapen door de introductie van het recht op vereniging en vergadering in 1848 in de Grondwet en in april 1855 in de wet. April 2015 werd daarom het moment voor deze verworvenheid. Als locatie kozen we voor Zwolle, de stad van de belangrijkste auteur van de grondwet van 1848, J.R. Thorbecke. En met de keus voor Maastricht en Zwolle wilde het N.C. ook duidelijk maken dat het een viering is voor het hele land en niet alleen voor de Randstad. We konden in Zwolle gebruik maken van de infrastructuur die al aanwezig was voor het Bevrijdingsfestival dat 10 dagen later op het terrein de Weezenlanden zou worden gehouden.

Beginnen in de Hofstad betekent uiteraard eindigen in de Hoofdstad. In Amsterdam stond de eenheid in verscheidenheid centraal. Op 21 september 1815 werd Koning Willem I ingehuldigd in Brussel. De herdenking van dat moment zou ook het einde zijn van de viering. Alle evenementen in Nederland die door het N.C. werden georganiseerd, zijn op zaterdagen gehouden. Zaterdag 26 september 2015 werd daarmee de aangewezen datum om de viering af te sluiten.

Het Koninkrijk omvat méér dan alleen het land Nederland. Daarom wilde het N.C. ook heel graag een evenement organiseren in het Caribisch deel van het Koninkrijk. De keuze viel uiteindelijk op Sint Maarten waar in mei 2014 het Koninkrijks Jeugd Parlement werd gehouden.

Voor elk van de nationale evenementen vormde het Nationaal Comité uit zijn midden een werkgroep, aangevuld met vertegenwoordigers van de partnerorganisaties die het desbetreffende evenement voorbereidden.

Omdat de viering bijna twee jaar duurde, was het niet eenvoudig de aandacht al die tijd vast te houden. Rondom de verschillende evenementen was er veel publiciteit, maar daar tussen waren, publicitair gezien, wat stillere momenten. Daarom heeft het N.C. een aantal meer doorlopende activiteiten georganiseerd, om ook in die stillere periodes publiciteit te genereren.

Overigens heeft het gedurende de hele periode van de viering in het hele land gebruik gemaakt van de activiteiten die door derden zijn georganiseerd. In bijlage 1 treft u aan een overzicht van die activiteiten. Een garantie dat dit overzicht compleet is, is er niet. Het betreft de activiteiten die bij ons zijn aangemeld en waarvan wij op de website www.200jaarkoninkrijk.nl melding hebben gemaakt.

Het budget van het Nationaal Comité was bescheiden, mede vanwege de economische omstandigheden. Dat schiep in zeker opzicht ook wel helderheid. Het was voor iedereen die bij het N.C. langs kwam voor subsidie duidelijk dat dit geld er niet was. Maar het N.C. had wel de informatie, de ideeën en de contacten en kon zo in heel veel gevallen andere initiatiefnemers toch verder helpen, initiatiefnemers aan elkaar koppelen en als een soort katalysator functioneren. Op deze wijze heeft het N.C. invulling gegeven aan de opdracht uit het instellingsbesluit ook anderen bij de viering te betrekken. Dat dit zo goed is gelukt is voor een belangrijk deel toe te schrijven dat al vóór van te voren contact is gezocht met de relevante maatschappelijke organisaties.

Hoofdactiviteiten

30 november 2013 | Start van de viering

In de ochtend is op het strand van Scheveningen de landing van Prins Willem Frederik nagespeeld. Dit wordt daar iedere 25 jaar georganiseerd door de Stichting Scheveningen Viering Gedenkdagen. Dit keer extra groot omdat het 200 jaar geleden was. De acteur Huub Stapel in de rol van prins Willem Frederik en vele honderden vrijwilligers uit Scheveningen als visserslui, als Engelse of als Franse soldaten. De gemeente Den Haag zorgde voor veel assistentie bij de organisatie. Zowel Z.M. de Koning als H.M. de Koningin waren aanwezig. Naar schatting was er een publiek van rond de 20.000 mensen op het strand en op de boulevard getuige van de 'landing'.

In de middag was er de officiële opening in de Ridderzaal met een inhoudelijk programma. De vijf verworvenheden werden daar op verschillende, artistiek verantwoorde manieren onder de aandacht gebracht. Het speciaal voor deze viering door Carl Wittrock gecomponeerde stuk 'Van Oranje' ging daar in première. De speciaal voor deze gelegenheid geschreven herdenkingsbundel: 'Een nieuwe staat', werd aan Z.M. de Koning aangeboden. Ook bij dit deel was het koningspaar dus aanwezig, nu in gezelschap van Prinses Beatrix.

In de avond was er een feestelijk muzikaal programma in het Circustheater in Scheveningen. Hierbij was de vrijwel voltallige koninklijke familie aanwezig. Alle drie de programma-onderdelen van deze dag zijn rechtstreeks uitgezonden door de publieke omroep. Naar de beide uitzendingen overdag keken met elkaar bijna 900.000 mensen. Het avondprogramma in het Circustheater werd bekeken door 1,7 miljoen mensen.

29 maart 2014 | Grondwetfestival

Op deze dag is het precies 200 jaar geleden dat de Grondwet van 1814 in werking trad. Een aanleiding voor het Nationaal Comité een programma te organiseren waarin het publiek op speelse wijze in contact wordt gebracht met de inhoud van de Grondwet. De meeste instituties die in de Grondwet hun basis vinden, staan in Den Haag. En het N.C. heeft hen gevraagd op die dag hun deuren te openen en het publiek inzicht te geven in hun werkzaamheden en in hun betekenis. Op deze manier kon het functioneren van de

belangrijkste instituties van onze democratische rechtsstaat zichtbaar worden gemaakt voor een groot publiek. Ruim 30 instanties deden daaraan mee. Daarnaast was er een activiteitenprogramma op straat, waarbij Grondwet en grondrechten op een speelse manier werden zichtbaar gemaakt. De openstelling van bijv. het Catshuis en de Trêveszaal trok grote aantallen mensen naar Den Haag. We hadden ingezet op ongeveer 50.000 bezoekers, het werden er ruim 85.000. De mozaïektroon die door de bezoekers is gemaakt heeft later een plek gekregen in de prinses Amaliaschool in Leidschendam. Aan de vooravond van dit 'Grondwet Festival' was er een inhoudelijk programma in de Oude Zaal van de Tweede Kamer met de finale van de 'Grondwetstrijd'. Een aantal teams van studenten schreef een eigen voorstel voor herziening van de Grondwet. Studenten uit Groningen wonnen deze 'wetstrijd' met een voorstel voor een andere procedure van Grondwetswijziging. 's Avonds was er in 'Het Paard' de Nacht van de Grondwet met discussie, film en muziek, een programma met name bedoeld voor jong-volwassenen.

Koning Willem-Alexander wandelde in de middag over een deel van het Grondwetpad en woonde een fictieve dialoog bij tussen zijn voorvader, Koning Willem 1 en Gijsbert Karel van Hogendorp, op de plek waar destijds het huis van Van Hogendorp stond. Tot slot woonde hij een deel bij van de scholierendebatwedstrijd in de Haagse raadzaal. Deze dag is in uitstekende samenwerking met de gemeente Den Haag gerealiseerd.

19-22 mei 2014 | Koninkrijks Jeugd Parlement

Koninkrijks Jeugd Parlement op Sint- Maarten. Van 19 t/m 22 mei vond op Sint Maarten de eerste bijeenkomst van het Koninkrijks Jeugd Parlement (KJP) plaats. Het Koninkrijk van de toekomst, vertegenwoordigd door vijftig jongeren, ging in debat over onderwerpen die iets met ons Koninkrijk te maken hebben. Er waren vijf teams van elk tien jongeren.

De teams kwamen uit Nederland, Curaçao, Aruba, Sint Maarten en er was een gemengd team met jongeren uit Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De debatten tussen deze teams waren buitengewoon geanimeerd en op een hoog niveau. Prinses Beatrix woonde dit evenement bij.

Zij opende het KJP en was ook aanwezig bij het aanbieden van de eindresultaten. Zij volgde een deel van de debatten en heeft tijdens die dagen met alle teams van jongeren gesproken. Zij nam ook als eerste de slotverklaring in ontvangst.

In die slotverklaring deden de deelnemers enkele concrete voorstellen voor het aanpakken van vraagstukken die met name de jongeren in het Koninkrijk raken. Het betreft vraagstukken rondom onderwijs en cultuur, kinderrechten en duurzaamheid. Zo pleiten de deelnemers aan het KJP er voor dat het KJP een Koninkrijks Carrière Website zal ontwikkelen met daarin opgenomen een mentor- en buddysysteem om aanstaande studenten op de eilanden te helpen een goede studiekeuze te maken. Verder pleiten zij ervoor dat er meer samenwerking moet komen bij opleidingsinstituten in het hoger onderwijs tussen de verschillende landsdelen om de studieschuld te verminderen en studenten beter voor te bereiden op hun toekomstige carrière. Daarmee kan voortijdige uitval van de studenten van de eilanden in Nederland worden verminderd. Het KJP wil starten met een Kingdom Youth Channel op YouTube waar jongeren zelf gaan zorgen voor populaire video's die voor meer bewustwording zorgen bij jongeren over de andere landsdelen.

30 augustus 2014 | Hello World!

Op deze dag vond het vierde nationale evenement plaats in Maastricht onder het motto: 'Hello World'. Het thema Internationale oriëntatie stond daar centraal. Voor dit evenement waren de staatshoofden van onze buurlanden uitgenodigd. Bondspresident Gauck was aanwezig, de Koning en Koningin van België en de Groothertog en Groothertogin van Luxemburg. Uiteraard was het Nederlandse Koningspaar aanwezig als gastheer en gastvrouw. De buitenlandse gasten werden op de Markt van Maastricht eerst getrakteerd op een muzikaal-cultureel programma. Het was een muzikale show rondom creaties van de ontwerper Peter George d'Angelino Tap die de Europese rivieren (als verbinding tussen de Europese landen) als leidend thema hadden.

Daarna was er in het Theater aan het Vrijthof een symposium over de internationale oriëntatie van Nederland waar Bondspresident Gauck het woord voerde. Toenmalig minister van Buitenlandse Zaken, de heer Timmermans, opende het symposium. Hij sprak over internationale invloeden en het belang van een open blik. Ook benoemde hij het belang van Maastricht als internationaal kruispunt. De Duitse Bondspresident Joachim Gauck prees de internationale oriëntatie van Nederland en hield een betoog over nut en noodzaak van de Europese Unie en Europese samenwerking. Hij besloot zijn toespraak met 'Lang leve de Nederlanders' en hij kreeg een staande ovatie van het aanwezige publiek.

Tijdens dit symposium werd er live geschakeld met enkele Nederlandse bedrijven in andere werelddelen waar mensen zaten die in gesprek gingen met enkele CEO's die in Maastricht op het podium stonden over de rol en de betekenis van Nederland en de Nederlanders in het verre buitenland. Aansluitend aan het symposium maakten de hoge gasten een rondwandeling over het Preuvenemint op het Vrijthof, het jaarlijks terugkerend culinaire festijn in Maastricht. Het bezoek werd afgesloten met een diner op het gouvernement, aangeboden door het provinciebestuur van Limburg.

Op deze dag organiseerde het N.C. het festival: 'Lang leve de club' op het evenemententerrein de Weezenlanden achter het provinciehuis. De waarde van het verenigingsleven en van de activiteiten die vrijwilligers ontplooiën daarin stonden centraal op dit evenement. De vrijheid van vereniging en vergadering is één van de verworvenheden die wij in de afgelopen tweehonderd jaar hebben bereikt. Het evenement was bedoeld voor al die vrijwilligers die het verenigingsleven dragen en mogelijk maken. Voorbeeldvrijwilligers werden in het zonnetje gezet en konden verwend worden. De dag begon met een inhoudelijk symposium onder de titel: De toekomst van de club. In een aantal interactieve deelsessies werd stil gestaan bij de club van de toekomst. Josje den Ridder van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) presenteerde een instructieve bijdrage over de huidige stand van het verenigingsleven in ons land. N.C.-lid Henk te Velde schetste voor de aanwezigen de historische context.

Op het evenemententerrein was inmiddels het buitenprogramma begonnen. Ongeveer 60 organisaties droegen zorg voor een zeer afwisselend programma waarin activiteiten van die organisaties werden getoond en waaraan de bezoekers van het festival actief konden deelnemen. Een dertig meter lange taart stond klaar om te worden uitgedeeld aan de bezoekers. Z.M. de Koning en de H.M. de Koningin, die ook aanwezig waren, deelden de eerste stukken taart uit als bedankje aan de vele aanwezige vrijwilligers.

De gemeente Zwolle had in het centrum van de stad aanvullend een gevarieerd programma georganiseerd. Het evenement werd bezocht door ongeveer 25.000 mensen. Door het relatief slechte weer viel dit aantal een beetje tegen.

26 september 2015 | Slotviering

Op 21 september 1815 werd Willem 1 in Brussel ingehuldigd als Koning van het Verenigd Koninkrijk Nederland en België. Die gebeurtenis is aangegrepen als datum voor de afsluiting van de viering van 200 jaar Koninkrijk. Op zaterdag 26 september was het feestelijke slot met een bijeenkomst in Amsterdam in het Koninklijk theater Carré en op de Amstel. Voor deze bijeenkomst waren uitgenodigd veel van degenen die in de afgelopen twee jaar hun bijdrage hebben geleverd aan de viering. Het officiële deel in Carré was bedoeld als een terugblik op de viering en als dank voor de bijdrage aan de viering. In haar toespraak in Carré blikte de voorzitter van het Nationaal Comité terug en vooruit; een terugblik met ongelooflijk veel plezier en trots; een terugblik op een reis door het Koninkrijk met Koninklijke aanwezigheid op alle plaatsen die we aandeden. En een vooruitblik op toekomstige vieringen. In een tijd van toenemende Europese integratie groeit de behoefte stil te staan bij onze nationale identiteit. Het is goed om vaker stil te staan bij wat we gezamenlijk hebben bereikt in ons Koninkrijk, al dan niet in combinatie met andere vieringen, aldus de voorzitter van het Nationaal Comité.

's Avonds op de Amstel was er een visueel en muzikaal spektakel waarin het thema 'Eenheid in verscheidenheid' centraal stond. Dat thema was de vijfde verworvenheid waar het Nationaal Comité aandacht voor heeft willen vragen. In een lange stoet van artiesten werden hoogtepunten uit de 200-jarige geschiedenis van het Koninkrijk belicht aan de hand van het genoemde thema. Ook bij deze gelegenheid was weer een groot deel van de Koninklijke familie present. Het buitendeel van dit evenement werd rechtstreeks uitgezonden door de publieke omroep.

Nevenactiviteiten

In opdracht van het Nationaal Comité schreef de componist Carl Wittrock een muziekstuk dat geschikt is voor verschillende soorten orkesten (harmonie, symfonie, brassband en fanfare). Ook is er een versie voor carillon verschenen. De muziek werd gratis ter beschikking gesteld, zodat ieder orkest dat dit wilde het stuk kon gaan uitvoeren. Om dat te stimuleren schreef het N.C. een wedstrijd uit. Het ensemble dat het stuk op de beste en meest creatieve wijze wist uit te voeren mocht het nogmaals komen doen tijdens het slotevenement. Op een heel natuurlijke wijze werd zo de viering onder de aandacht gebracht van een breed publiek.

De fotojournalist Bert Verhoeff maakte een fotoboek waarin hij op subtiële wijze Nederland en zijn bewoners wist te portretteren. Van de foto's uit dit boek is een expositie gemaakt die op verschillende plaatsen in het land te zien is geweest.

Aan het begin van de viering kwam het boek: 'Een nieuwe staat' uit, het officiële gedenkboek van de viering dat in opdracht van het N.C. is geschreven. Het boek maakt duidelijk dat de erfenis van tweehonderd jaar Koninkrijk een aaneenschakeling is van pogingen om vorm te geven aan de staat; pogingen die tot op de dag van vandaag doorgaan. Zoals hiervoor reeds gemeld, werd het eerste exemplaar aangeboden aan Z.M. de Koning bij de officiële start van de viering. Naar aanleiding van de verschijning van dit boek organiseerde de WRR een symposium over de contouren van de derde eeuw van het Koninkrijk der Nederlanden.

Samen met ProDemos, het Huis voor democratie en rechtsstaat, werd een lesprogramma ontwikkeld voor het lager en het voortgezet onderwijs.

En er verscheen een tijdbalkboekje waarin de betrekkingen van Nederland met het Caribisch deel van het Koninkrijk zichtbaar werd gemaakt. Dit boekje is verspreid op alle middelbare scholen op de eilanden. Ook is er een (digitale) Nederlandse versie verschenen van dit boekje.

Financiën

Het budget voor de viering kwam van de departementen van Algemene Zaken en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dat gebeurde in de vorm van een meerjarige subsidieverstrekking aan ProDemos, het Huis voor democratie en rechtsstaat. ProDemos vormde de rechtspersoon die voor het N.C. verplichtingen kon aangaan. Dat was nodig omdat het N.C. zelf geen rechtspersoonlijkheid bezat. Het projectbureau dat het N.C. ondersteunde bestond voornamelijk uit personeel van BZK en AZ dat was gedetacheerd bij ProDemos. In totaal hebben deze beide departementen in een periode van 5 jaar een bedrag ter beschikking gesteld van € 4,35 miljoen. Daarnaast hebben verschillende departementen nog bedragen ter beschikking gesteld voor enkele andere activiteiten (o.a. publicaties) oplopend tot een totaal van € 152.000.

Van het genoemde bedrag van € 4,35 miljoen is € 2,27 miljoen gebruikt voor de financiering van de 6 evenementen die het Nationaal Comité heeft georganiseerd. De rest van het

bedrag is besteed aan apparaatskosten, de huisvesting en de salarissen van het projectbureau, de ict ondersteuning voor telefoonverkeer en website, de kosten van het N.C. zelf, en kosten voor de 'overall' communicatie.

Het was de opdracht aan het N.C. de viering zo breed mogelijk te trekken. Daarom is er veel tijd en mankracht geïnvesteerd in contacten met alle mogelijke partners. Het moge duidelijk zijn dat de 6 evenementen, waarvan eerder sprake was, niet voor het genoemde bedrag van € 2,27 miljoen gerealiseerd konden worden. Daarnaast waren er bijdragen van verschillende fondsen (Vfonds, Oranjefonds, Fonds 1818, Prins Bernhard Cultuurfonds) die met elkaar opliepen tot het substantiële bedrag van € 330.000.

Ook het bedrijfsleven toonde zich betrokken. Voor verschillende evenementen is vanuit het bedrijfsleven een bedrag bijeen gebracht van € 300.000. Ook voor het slotevenement is vanuit het bedrijfsleven een grote bijdrage geleverd. Deze bijdrage van ruim € 800.000 is rechtstreeks aan de producent ten goede gekomen en komt daarmee niet voor in de boeken van het N.C.

Andere overheden (provincies en gemeenten) hebben ook een bijdrage geleverd aan het dekken van de kosten van de evenementen, al met al tot een totaal bedrag van € 164.000.

Daarnaast zijn er nog allerlei bijdragen 'in natura' geweest van departementen, door personeel 'om niet' ter beschikking te stellen, en van gemeenten en provincies om een deel van de kosten rechtstreeks te financieren. Dat is buiten de boeken van het N.C. om gegaan. Het is dan ook moeilijk te zeggen om welk bedrag dit gaat in zijn totaliteit. Maar bij benadering gaat het om een bedrag van ruim € 500.000.

Alle andere activiteiten die in het land zijn georganiseerd door lokale comités en stichtingen zijn door deze organisatoren zelf betaald. Aan die activiteiten heeft het N.C. geen financiële bijdrage geleverd.

Ondersteuning

Het Nationaal Comité bezat, zoals hiervoor gemeld, geen eigen rechtspersoonlijkheid, maar werd om praktische redenen beheersmatig ondergebracht bij ProDemos, het Huis voor democratie en rechtsstaat. Het N.C. werd ondersteund door een projectbureau met personeel van verschillende departementen dat was gedetacheerd bij ProDemos. Fysiek vond het projectbureau ook onderdak bij ProDemos en later bij de Hoge Raad. Het projectbureau werd aangestuurd door de secretaris van het N.C., de heer J. Veen. Wel is het aan te bevelen vooraf goed na te gaan welke competenties binnen een projectbureau aanwezig dienen te zijn. Nu gebeurde dat gaandeweg.

Communicatie

Er is in de communicatie gekozen voor een beperkt aantal kernboodschappen en het herkenbaar positioneren van de evenementen, waarbij elke keer 'feest met inhoud' is verkondigd. Dit werd gedaan onder andere met voor het publiek herkenbaar beeld en een terugkerende herkenbare beeldcampagne.

Door het actief faciliteren van andere organisaties (245) die meevierden (groot en klein), werd er herkenbaar en eenduidig gecommuniceerd, waardoor ook de viering op regionale en lokale schaal aandacht kreeg. Er is hierdoor vanuit het communicatieteam meer tijd en aandacht uitgegaan naar de meevierende organisaties dan was voorzien. Als communicatiemiddelen werden een onder meer een webmagazine en de social media ingezet. Ten behoeve van de publiekscampagne – het bereik van miljoenen Nederlanders is gekozen voor een aantal tv – online, en radiospotjes met aankondiging van de evenementen bij Ster en Cultuur. Per evenement, per campagne had 200 jaar Koninkrijk een bereik van meer dan 3 miljoen TV kijkers, op de radio 2 miljoen luisteraars, en online meer dan 100.000 personen. Deze campagnes zijn vijf keer gehouden gedurende twee jaar. Door een goede samenwerking met de NOS en andere mediapartners zijn van de dagen in Scheveningen, Maastricht, Zwolle en Amsterdam live (ook regionaal) verslag gedaan. Hierdoor is telkens weer per evenement een miljoenen publiek benaderd. Door een aantal grote regionale (bloemencorso, Zeeuws Vlaanderen) en lokale initiatieven (Apeldoorn) zijn veel mensen bereikt.

Het Koninkrijks Jeugdparlement is niet groots opgepakt door de Nederlandse media, de lokale- en social media en de media op de Antillen hebben wel veel aandacht besteed aan de jeugddebatten. Er is veel tijd en aandacht uitgegaan naar de relaties met de media. Dat heeft voor, tijdens en na elk evenement, en bij alle initiatieven in het land, tot zeer veel gratis publiciteit geleid. Ten behoeve van de communicatie is er ook onderzoek gedaan. Ruim voor de viering en na ieder evenement is een representatieve steekproef gehouden over de bekendheid met de viering en de inhoudelijke componenten daarvan. De communicatie van het Nationaal Comité is naar aanleiding van die uitkomsten regelmatig aangepast door middel van het bijsturen van strategie, boodschappen, uitingen en inzet van middelen. De 6 peilingen wezen uit dat de bekendheid met de viering van 200 jaar Koninkrijk tussen 2013-2015 substantieel is gegroeid van 41% naar 50%. Over de afgelopen 2 jaar hebben 6 van de 10 Nederlanders wel iets gehoord, gezien of gelezen over de viering. Bijna een kwart van de bevolking heeft een evenement bezocht. Uit onderzoek bleek ook dat twee derde van het Nederlands publiek in 2015 wist dat ons Koninkrijk in 1813 is ontstaan. Een grote meerderheid van de Nederlanders vond het belangrijk dat er tijdens de viering van 200 jaar Koninkrijk aandacht werd besteed aan onze democratische grondrechten en andere verworvenheden (80%), saamhorigheid (78%), de geschiedenis van ons land (75%). Ruim de helft dan de Nederlanders vond (56%) dat er vaker - ook los van de viering - aandacht zou moeten worden besteed aan de democratische verworvenheden van ons Koninkrijk. Bijna de helft van het Nederlands publiek vond dat we door de viering de geschiedenis van ons land beter leerden kennen (47%). Op de vraag of men zich door de viering meer met het Koninkrijk verbonden voelde, nam een krappe meerderheid een neutrale houding aan (52%).

Terugblik en vooruitblik

Het N.C. ziet er vanaf een waardeoordeel toe te kennen aan het geheel van de viering. Dat ligt meer op de weg van anderen. Aan het begin van zijn werkzaamheden keek het N.C. wel enigszins op tegen de keuze van het kabinet de viering zich te laten uitstrekken over een periode van bijna twee jaar. Naar verwachting zou het een stevige uitdaging worden de aandacht van een breed publiek zo lang vast te houden. Een spanningsboog van bijna twee jaar is tamelijk groot. In de periode 1813 tot 1815 is inderdaad veel gepasseerd en het is lastig om een exacte datum aan te wijzen als geboortedatum van het Koninkrijk. In het verleden is steeds 17 of 30 november aangehouden als meest aangewezen datum. Automatisch kwam daardoor de meeste aandacht te liggen bij de terugkeer van de Prins van Oranje. Dit keer was het de bedoeling het accent te leggen op de ontwikkeling van democratie en rechtsstaat sinds de Bataafs-Franse tijd. Voor die keuze waren goede argumenten, maar het vinden van een geschikte datum als kapstok voor de viering werd daarmee wel een stuk lastiger. Het N.C. stelde zich tot taak duidelijk te maken dat het vieren van 200 jaar Koninkrijk méér is dan het vieren van 200 jaar monarchie, ook los van het feit dat dit ook historisch niet correct zou zijn. Het voordeel van de lange duur van de viering was wel dat er ruim de tijd was uitvoerig stil te staan bij de diverse verworvenheden. En een deel van het succes is ook toe te schrijven aan de enthousiaste initiatieven die in het hele land zijn genomen. In de bijlage staat daarvan een (indrukwekkend) overzicht.

Door de lange looptijd van de viering bleek het ook mogelijk nog op een laat tijdstip in te haken. Mede daardoor was er zo'n groot aantal en een grote diversiteit aan activiteiten. Ook is gebleken dat er in de samenleving kennelijk behoefte bestaat aan het stil staan bij onze gezamenlijke verworvenheden, getuige bijvoorbeeld de grote belangstelling voor het Grondwetfestival. Een vervolg daarop lag daarom voor de hand. Zo wil de gemeente Den Haag, samen met ProDemos en het ministerie van BZK een jaarlijkse Grondwetdag in het laatste weekend van maart. Hiermee is al een begin gemaakt. Eén keer in de 5 jaar kan dit dan een grootse aanpak hebben in de vorm van een Grondwetfestival als een publieksevenement. Voor 2019 wordt gedacht om dan het 100 jarig bestaan van het algemeen kiesrecht centraal te stellen.

Ook het Koninkrijks Jeugdparlement bleek een succes. De idee is om dit tweejaarlijks te herhalen. Het KJP zal dan ook naar verwachting in 2016 op Aruba een vervolg krijgen. Het zou een meerwaarde kunnen hebben het KJP een verbinding te laten leggen met het Jeugdparlement hier.

Het muziekstuk van Carl Wittrock 'Van Oranje' kan een blijvende plek krijgen in het repertoire van muziekverenigingen.

Het openingsfeest op 30 november 2013 in het Circustheater was tegelijkertijd het jaarlijks terugkerend Koninkrijksconcert. Dat concert is altijd een besloten aangelegenheid voor

mensen die betrokken zijn bij de relaties met het Caribisch deel van het Koninkrijk. Het Koninkrijk zou wellicht meer gaan leven als dit Koninkrijksconcert een publiek karakter zou krijgen, en bijvoorbeeld een jaarlijkse gevarieerde show zou zijn van wat ons Koninkrijk aan talent te bieden heeft. Een show die dan ook rechtstreeks op de tv te zien zal zijn.

De viering van 200 jaar Koninkrijk is ook een goede aanleiding nog eens goed na te denken over de gegroeide gewoonte het einde van de Franse overheersing eens in de 50 jaar te vieren/gedenken. Door dit éénmaal in de 50 jaar te doen, zal dit nooit een datum worden die in het collectieve geheugen van de Nederlandse bevolking zal indalen. Tot 1940 was er wel een Waterloo dag op 18 juni, ter herdenking van de Slag bij Waterloo. Dat was de vooroorlogse versie van onze huidige Bevrijdingsdag, al is die nooit zo massaal gevierd als 5 mei nu. In een tijd van toenemende Europese integratie zien we een groeiende behoefte stil te staan bij onze nationale identiteit. Het lijkt het Nationaal Comité daarom wenselijk naar mogelijkheden te kijken om wat vaker stil te staan bij wat wij met elkaar hebben bereikt in ons Koninkrijk. Dat kan al dan niet in combinatie met andere vieringen. Maar dat zijn zaken die organisch moeten groeien. Het is goed als het gesprek daarover gevoerd gaat worden. Het N.C. heeft graag een aanzet willen geven tot dat gesprek.

Tot slot nog een aantal overwegingen die dienstig kunnen zijn bij een volgende viering. De historische aanleiding is steeds geweest het herstel van onze nationale onafhankelijkheid. Maar die historische context kan niet los worden gezien en niet worden begrepen zonder ook stil te staan bij de periode die daar kort aan vooraf ging, de Bataafse Republiek. De aanwezigheid van het Koningspaar op de evenementen droeg bij aan het feestelijk karakter, maar legde de verantwoordelijkheid bij het N.C. duidelijk te maken dat het Koninkrijk méér is dan de monarchie. Een periode van twee jaar is om historische redenen wel te begrijpen, maar levert wel een erg lange spanningsboog op. Een viering die een jaar duurt heeft dat risico minder. De spreiding van de activiteiten over het land voorkwam dat de viering werd gezien als een 'randstadfeestje'. Het aansluiten bij reeds bekende activiteiten was een goede

keus. Het Grondwet Festival was echter een op zichzelf staand evenement. Dat dit desondanks zo'n succes werd toont aan dat er een groot onbenut potentieel is van belangstelling voor het functioneren van ons democratisch bestel. Door het organiseren van een verscheidenheid aan activiteiten wist het N.C. ook onderling zeer verschillende groepen in de samenleving te bereiken. Mede daardoor ook heeft de viering grote bekendheid gekregen. Het krappe budget dwong het N.C. uit te zien naar een groot aantal partners om mee samen te werken. Dat heeft er mede toe geleid dat de viering breed werd gedragen in het hele land.

Bijlage 1: Lijst van overige activiteiten georganiseerd door derden.

Bijlage 2: Lijst van publicaties voor zover bekend bij het N.C.

Bijlage 3: Toespraak voorzitter N.C. op 26 september 2015.

Fotografie: Jeroen van der Meyde, Frank van Beek, Eduardo Lynch, Bert Verhoeff

december 2015

Evenement	Datum	Locatie
Tentoonstelling beste Koninklijke Amateursvideos	06-02-13	Hilversum
Herdenking 200jrNL	18-02-13	Rheden
De laatste vriend van Napoleon	20-02-13	Delfzijl
Bijeenkomst mijlpalen	06-03-13	Dordrecht
Lezing over de Franse Tijd/200jrNL	07-03-13	Delft
Keti Koti Tentoonstelling	08-03-13	Purmerend
Tentoonstelling: Volendam in 200jrNL	18-03-13	Volendam
Tentoonstelling: de 200 jaar na Napoleon,	18-03-13	Zoeterwoude
Orgelconcert Minne Veldman	24-03-13	Zaltbommel
Expositie over Oranjes en de Pijpenmakerij	25-03-13	Amsterdam
Outdoor Kasteel Fair	30-03-13	De Steeg
Fototentoonstelling: Oud Oranje	11-04-13	Bussum
Tentoonstelling 200jrNL	12-04-13	Spijkenisse
Lied	18-04-13	Dordrecht
Win een fietsvakantie langs de Oranjeroute!	25-04-13	
Tentoonstelling 'Hoog Bezoek'	25-04-13	Hengelo
Tentoonstelling: Leven met Oranjes	02-05-13	
Lezing: 200jaarNL	03-05-13	Leiderdorp
Openluchtspel	05-05-13	Erp
Expositie Inhuldiging Nieuwe Kerk	10-05-13	Amsterdam
4 tentoonstellingen samenvattend voor 200jaarNL	15-05-13	Barendrecht
Lezing: 200jrNL en 200jr Protestantisme: hoe verder?	18-05-13	Dordrecht
Oranje en Kasteel Heeswijk	20-05-13	Heeswijk Dinther
Kostuumshow	27-05-13	Beilen
Huisjestentoonstelling 200jaarNL	09-06-13	Rockanje
Historische App - 200 jaar NI + boek	18-06-13	Ermelo
Tentoonstelling 'Leven met Oranje'	21-06-13	Hilversum
Vieren bij onze oosterburen	21-06-13	
Haagse Culturele Parade - thema: 200 jaar Koninkrijk	22-06-13	Den Haag
Tentoonstelling in een dorpskerk	29-06-13	
Herdenking Slavernijverleden 150 jaar	01-07-13	
Expositie 200jrNL	02-07-13	Colijnsplaat
Voorstelling Willem van Oranje	10-07-13	Haarlem
Museum Paulus van Daesdonck: de schijnwerper op ons heem	15-07-13	
Tentoonstelling Kroonappels	01-08-13	Den Haag
Prijsvraag	14-08-13	Scheveningen
Geen Liefde Zonder Vrijheid	19-08-13	
Thema Monumentendag geweid aan 200jaarNL - Macht en Pracht	01-09-13	Nederland
Tentoonstelling 1813-1913-2013	02-09-13	Zutphen
Tentoonstelling: Met koninklijke instemming	06-09-13	Heerenveen
Kunstcollectie Willem II	07-09-13	Dordrecht
Expositie: 'Op Soestdijk'	13-09-13	Baarn
Expositie Atelier Stawicki	13-09-13	
Lezing: De magie van de Oranjes	17-09-13	Oss
Nationale Taptoe	17-09-13	Rotterdam
Lezing: de Oranjes: het geluk van het koninkrijk.	18-09-13	Utrecht
Historisch Festival & Archief tentoonstelling 200jrNL	22-09-13	Zoetermeer
Symposium: Twee Eeuwen Koningshuis	24-09-13	
Opening tentoonstelling 200jaarNL	25-09-13	Barendrecht
Videoclip 200jrNL	26-09-13	Den Haag
Reizende tentoonstelling Voorne-Putten	27-09-13	Voorne-Putten
Lezing Koninkrijk der Nederlanden	27-09-13	Zwartsluis
200 jaar Koninkrijk bij historische Verenigingen	28-09-13	
Prinsensmars: 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden	29-09-13	
Voorstelling: Drie vrouwen rond Koning Willem I	01-10-13	
Schoolgoochelaar opent kinderboekenweek met thema 200jrNL	01-10-13	IJmuiden
Maand van de Geschiedenis - Thema Vorst & Volk	01-10-13	
Alkmaars Ontzet thema 200jrNL	01-10-13	Alkmaar
Stadswandeling Tweehonderd jaar Koninkrijk	05-10-13	
Lezing Vorst en Volk (200jrNL)	11-10-13	Katwijk
Weekendviering 200jaarNL	15-10-13	Veluwezoom
Elfde Ketelaarlezing	16-10-13	
Kunstmoment Diepenheim: Nederlandschap	17-10-13	Diepenheim
Atlas der Neederlanden	18-10-13	Amsterdam
Wij Willem	19-10-13	Apeldoorn
De koningen die Nederland bouwden	20-10-13	
De Oranjes en de Mariniers, wij gaan waar u ons vraagt	20-10-13	Rotterdam
Etalage contest	22-10-13	Den Haag
Lezing 200 jaar Koninkrijk	23-10-13	Oldambt

Symposium 'In voor en tegenspoed'	26-10-13	
Een beeld van de regeerperiodes van acht Oranje vorsten	26-10-13	Ommen
Espositie 100 jaar Oranjevereniging	28-10-13	Katwijk aan den Rijn
Tentoonstelling Oranje-Nassaucollectie	01-11-13	
100jarige herdenking van het Koninkrijk	02-11-13	Schoonhoven
Lezing: 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden	04-11-13	Franeker
Serie lezingen 200 jaar Koninkrijk	05-11-13	Leiden
Lezing 200jaarNL	05-11-13	Berkel en Rodenrijk
Herenking 200jaarNL	07-11-13	Woerkum
De vrouw 1813-1913-2013	08-11-13	
De Verlossing van Nederland door het Haarlems Klein Koor	09-11-13	Haarlem
Tentoonstelling 200jrNL	10-11-13	Alphen a/d Rijn
Inzendingen IHKV 200jr Koninkrijk	11-11-13	Den Haag
Lezing over Adel en Koninkrijk	11-11-13	Noordwijk
Lezing: Voor de troon wordt men niet ongestaft geboren	12-11-13	Assen
Tentoonstelling + Kasteelkaart voor 200jrNL	14-11-13	Hoenderloo
Tentoonstelling 1813	14-11-13	Amsterdam
Tentoonstelling NL	15-11-13	Den Haag
4-Korenconcert: 200 jaar Koninkrijk	16-11-13	Lochem
Koninklijke dagtochten Den Haag	16-11-13	Den Haag
The CN Expo	16-11-13	Saba
1813: Nederland door de Russen bevrijd!	16-11-13	Amsterdam
200 jaar na Napoleon	17-11-13	
Kruik met opdruk landing Willem 1 in Haagse Harry stijl	17-11-13	Den Haag
Hanger ontwerp	18-11-13	Veenendaal
Lepakket Praktische werkvormen 200jr NL	19-11-13	Den Haag
Lezing Margot van der Linden	19-11-13	Leiden
Lezing over Koninkrijk	19-11-13	Emmen
Tentoonstelling en speurtocht Vorstelijke Varia	21-11-13	Slochteren
Lezing Timothy Radcliffe + presentatie 200jaar Koninkrijk: religie, staat en samenleving	21-11-13	Tilburg
Lezing Coos Huijsen 200jrNL	21-11-13	Den Haag
Koninklijke dagtochten Den Haag	23-11-13	Den Haag
Na 200 jaar weer Kozakken in Utrecht, nu met concert	23-11-13	Utrecht
Schermselingen bij Groothoofdspoort	23-11-13	Utrecht
Tentoonstelling 200jr NL	24-11-13	Deurne
Viering 200jr NL	26-11-13	Waddinxveen/ Gouda
Duurzaam Zakendoen tussen het Caribisch Koninkrijk & Nederland	27-11-13	
Tentoonstelling 'Atlas der Neederlanden'	27-11-13	Amsterdam
Herdenking in authentieke kledij	27-11-13	Doesburg
Opvoering Feestcantate van Nicolaï	28-11-13	Zwolle
Tentoonstelling Tropisch Koninkrijk	28-11-13	Zwolle
Het ontzet van de veluwezoom	29-11-13	
Televisieserie over Koning Willem I, Willem II en Willem III	29-11-13	
Bewandel de Koninklijke route van Scheveningen naar Apeldoorn	29-11-13	Nederland
Overhandiging biografieën van de drie Oranje Koningen	29-11-13	Amsterdam
Presentatie bundel Carillonmuziek	29-11-13	Den Haag
Tentoonstelling en Concert 200jr NL	29-11-13	Soest
Herdenking 200jaarNL	29-11-13	Warmond
De erfenis van Napoleon	30-11-13	Veendam
Exposities 200 jaar Koninkrijk	30-11-13	Soest
Project 'Klomp en kunst'	30-11-13	
Zilverstad Symposium: Macht en pracht	30-11-13	Schoonhoven
TextielMuseum: Voor vorst en vaderland	30-11-13	Tilburg
Re-enactment veldslag 1813	30-11-13	De Steeg
Nederlandse koningen en koninginnen van ijs en sneeuw	07-12-13	Zwolle
Vorstelijke voet aan wal: 200 jaar landing op Scheveningen	08-12-13	Den Haag
van Duitsen bloed	09-12-13	Vaals
Congres van de Werkgroep De Negentiende Eeuw 2013	13-12-13	Amsterdam
Tentoonstelling 200 Jaar Koninkrijk in Zuidoost Drenthe	15-12-13	Nieuw-Dordrecht
Concertgebouworkest in Aruba	19-12-13	Aruba
Logeren in een koninklijke kamer	19-12-13	
Vaandelgroet start jubileum Landmacht	09-01-14	Den Haag
Lezing 200 jaar Koninkrijk: 'Op hoop van zege'	12-01-14	Den Haag
Lezing: Het begin van het Koninkrijk der Nederlanden	23-01-14	
Hoe Willem koning werd, 200 jaar democratie in Nederland	26-01-14	Den Haag
Tentoonstelling NL in Appingedam	31-01-14	Appingedam
Tinnen figuren museum: 200 jaar Koninkrijk - van 2 naar 17 miljoen	31-01-14	Ommen
Openingsmanifestatie 200 jaar Zeeuws-Vlaanderen	14-02-14	Hulst
Concert Westlandse Harmini ter ere van 200 jaar Koninkrijk	15-02-14	Maasland
Bewandel de Koninklijke route van Soest naar Leusden	21-02-14	Soest

Bewandel de Koninklijke route van Leusden naar Barneveld	22-02-14	Leusden
Van D'Ee tot Hontenisse, Rondje te Voet Zeeuws-Vlaanderen 2014	22-02-14	Eede
Concert Reformatorische Oratoriumvereniging 'Cantate Domino'	25-02-14	
'Willem II - Koning en Verzamelaar'	05-03-14	
Concert Christelijke Oratorium Vereniging Scheveningen: 200 jaar Koninkrijk	07-03-14	Den Haag
Expositie IQ kunst: Van Koning Willem I tot Koning Willem Alexander	07-03-14	
Debat: 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden, een omstreden verjaardag?	11-03-14	
Koninklijke Klanken door Koninklijk Excelsior	15-03-14	Den Haag
Bewandel de Koninklijke route van Barneveld naar Kootwijk	21-03-14	Barneveld
Bewandel de Koninklijke route van Kootwijk naar Apeldoorn	22-03-14	Kootwijk
Tentoonstelling NL terug in Den Haag	28-03-14	Den Haag
10 x Willem	31-03-14	Den Haag
Concert Gouda's Harmonie de Pionier	05-04-14	Gouda
Filmfestival Zeeuws-Vlaanderen	08-04-14	Terneuzen
Marathon Zeeuws-Vlaanderen	19-04-14	Hulst
Dagtocht Oranjestad Buren	23-04-14	Buren
Dagtocht: Inval van de Kozakken	23-04-14	
De bevrijdende kracht van zingen!	25-04-14	Zwolle
70 jaar bevrijding Zeeuws-Vlaanderen 'Van Oost naar West'	03-05-14	Hulst
Van D'Ee tot Hontenisse, Rondje te Voet Zeeuws-Vlaanderen 2014	03-05-14	Eede
Euregionaal Kamermuziek Festival	09-05-14	
Tentoonstelling: Haarlemse Hofleveranciers	10-05-14	Haarlem
Uitvoering: 200 jaar Koninkrijk in Dorpskerk Beekbergen	10-05-14	Beekbergen
Van D'Ee tot Hontenisse, Rondje te Voet Zeeuws-Vlaanderen 2014	17-05-14	Eede
Nationaal evenement: Koninkrijksjeugdparlement	19-05-14	Sint Maarten
18e handelsmissie: Duurzaam zakendoen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Caribische regio	21-05-14	
Viering 200 jaar Koninkrijk in Apeldoorn van start	23-05-14	Apeldoorn
Het vergeten Bevrijdingsfestival Delfzijl	24-05-14	Delfzijl
Bathmen spant de kroon	29-05-14	Bathmen
Fietstocht: ANWB Koninklijke Fietsdag	29-05-14	Wassenaar
Maastreechter Staar geeft concert "200 jaar Koninkrijk"	31-05-14	Maastricht
Festival over de verworvenheden in 200 jaar Koninkrijk	01-06-14	Apeldoorn
Historisch Café Apeldoorn	06-06-14	Apeldoorn
Geschenken voor Willem III. Kunstenaars eren de koning	07-06-14	Delft
CN expo: Dit is DE plek	12-06-14	Den Haag
Herdenking: Afschaffing slavenhandel	14-06-14	Den Haag
Concert Muziekvereniging Roosendaal in kader 200 jaar Koninkrijk	14-06-14	Roosendaal
Tuinconcert Dordrechts Museum	28-06-14	Dordrecht
Tentoonstelling: In de voetsporen van het Nederlandse Koninkhuis	01-07-14	Goor
200 jaar Koninkrijk in Centre Céramique in Maastricht	01-07-14	Maastricht
Studenten kunstacademie exposereren in tramtunnel	07-07-14	Den Haag
Tentoonstelling: Het Beleg van Gorinchem 1813-1814	12-07-14	Gorinchem
Zomermanifestatie 'Fier op Zeeuws-Vlaanderen!'	20-07-14	Breskens
Zwemwedstrijd Vlissingen – Breskens over de Westerschelde	20-07-14	Vlissingen
Langs Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie	25-07-14	Gorinchem
Kunstmanifestatie Dijken van Wijven	28-07-14	Sas van Gent
200 jaar Prinsjesdag	07-08-14	Den Haag
Concert in de Grote Kerk te Dordrecht in kader van 200 jaar Koninkrijk	23-08-14	Dordrecht
Fraeylema Koetsentocht	06-09-14	Slochteren
Prinsjesfestival 2014 in teken van 200 jaar Prinsjesdag	11-09-14	Den Haag
200 jaar (schilder)kunst	13-09-14	Dordrecht
Toekomstsymposium Zeeuws-Vlaanderen	19-09-14	Terneuzen
Slotmanifestatie 200 jaar Zeeuws-Vlaanderen	20-09-14	Sas van Gent
Doe den tap toe!	25-09-14	Rotterdam
Onthulling: Berliner Gedenktabel voor Koning Willem I	01-10-14	Berlijn
Lid Nationaal Comité Henk te Velde bij Oranjecongres	11-10-14	Dordrecht
Onthulling monument Vreeland	17-10-14	Vreeland
Wegwijs 2014! in teken van 200 jaar Koninkrijk	21-10-14	Rotterdam
Debat: Koning Willem I en koning Willem II en de rol van het Belgische orangisme in de volhardingspolitiek	01-11-14	
Jozias van Aartsen opent 'Lessen uit het verleden, uitdagingen voor de toekomst'	05-11-14	Den Haag
200 jaar Koninkrijk centraal op bijzonder concert in Krimpen aan den IJssel	14-11-14	Krimpen aan den IJssel
Wij Koninkrijk der Nederlanden	20-11-14	Dordrecht
Uniek Matinée Royale d'Opéra in De Oranjerie Roermond	30-11-14	Roermond
Unieke expositie: Á la carte aan het hof	14-12-14	Apeldoorn
Tentoonstelling: Twee eeuwen leven in het Koninkrijk in beeld	20-12-14	Rotterdam
Publieksdag UCEMS: De Oranjes en de weg naar de monarchie	17-01-15	Utrecht
Expositie van Phanta Rhei project	23-01-15	Den Haag
Lentetuin viert 200 jaar Koninkrijk	05-03-15	Breezand
Vorstelijk Tafelen in Oldambt	05-03-15	Westerlee

Gent kleurt Oranje	14-03-15	Gent
Gerestaureerde Glazen Koets in Louwman Museum te bewonderen	17-03-15	Den Haag
Lezing: Dynastisch en burgerlijk historisme	29-03-15	Amsterdam
NL, foto's van Bert Verhoeff	03-04-15	Amsterdam
200 jaar Koninkrijk op Bloemencorso Bollenstreek 2015	22-04-15	Noordwijk
Tentoonstelling: Wij en Overijssel	25-04-15	Zwolle
Sail Aruba: een grootscheeps maritiem evenement	01-05-15	Aruba
Gent op zijn Hollands met Willem I	18-07-15	Gent
Tentoonstelling: 24 uur met Willem	28-08-15	Den Haag
Symposium: Koninkrijk der Nederlanden, contouren van de derde eeuw	01-10-15	Den Haag

Bijlage 2: Lijst van publicaties.

Naam publicatie	Naam auteur	Naam uitgever
Een nieuwe staat (officieel jubileumboek)	Ide de Haan, Henk te Velde, Paul den hoed	Prometheus/Bert Bakker
Oranje op het veen	Winnie Hofstra	
Het (on) Verenigd koninkrijk	Remieg Aarts	Ons erfdeel
Prins Frederik der Nederlanden	Anton van de Sande	Van Tilt
Nassau en Oranje in gebrandschilderd glas 1503-2005	Emerentio van Heuven-van Nes	Verloren
Waterloo	Ben Schoenmaker, Jeroen van Zanten, Jurriën de Jong	Boom
Ambtenaren!	Davied van Berloo, Jeroen Pepers	Sdu
Vorstelijk Limburg		Provincie Limburg
Onze slag bij Waterloo	Louis Ph. Sloos	Van Tilt
Een innige vereeniging	Wilfried Uitterhoeve	Van Tilt
Een nieuw koninkrijk, een nieuwe kunst (dvd)	Eveline Koolhaas-Grosveld, Anna Rademakers	ANV
Behoedzaam bestuur	Roel Pats, Nico Randeraad	Primavera Pers
Van pottenkijker tot boegbeeld	Bob Roelofs, Jonn van Zuthem	Matrijs
Het Koninkrijk (dvd)		NOS webshop
Fietsroutes door Haarlem en Amsterdam		Provincie Noord-Holland
Vorstelijk tafelen in Nederland	Nico de Rooij	
200 jaar Koninkrijk der Nederlanden	Arnout van Cruyningen	Omniboek
30 oranjesteden in 21 toertochten	Tom Boudewijns	
Staatsregeling voor het Bataafse volk 1798	Joost Rosendaal	Van Tilt
200 jaar Koninklijke Landmacht	Ben Schoenmaker	
Capitool reisgids: In het voetspoor van de Oranjes	Tineke Zwijgers en Dorien Koppenberg	
Koninklijke wegen	Charlotte Bogaert	Kiek
Arnhem 1813	Onno Boonstra e.a.	Verloren
Thema tijdschrift 1813		Stichting Thema tijdschriften
Vrij	Bianca Mastenbroek	De vier windstreken
200 jaar Koninkrijk: Religie, staat en samenleving	Sophie van Bijsterveld en Richard Steenvoorde (red).	Wolf legal Publishers
De Republiek van Oranje, 1813-2013		Boom
Hofpredikers in de negentiende eeuw	Janneke de Jong-Slagman	Verloren
De kroon op Oranje	Arnout van Cruyningen	
De gebroeders van Hogendorp	Edwin van Meerkerk	Atlas Contact
Ware grootheid, schamele kleinte	Paul van der Steen	Balans

De rechten van iedere Nederlander	Douwe Brongers	Balans
Wonderjaren	Diederick Slijkerman	Prometheus/Bert Bakker
Het Bataafse experiment	F. Grijsenhout e.a.	Van Tilt
1813-Haagse bluf	Wilfried Uitterhoeve	Van Tilt
Kokarde	Ruud Spruit	WinklerPrins
Koning, keizer, admiraal	Wilfried Uitterhoeve	
Verzet tegen Napoleon	Lotte Jensen	Van Tilt
Plein 1813	Kees Schulten	De Nieuwe Haagsche
1813	Kees Schulten	De Nieuwe Haagsche
Koning Willem 1 (biografie)	Jeroen Koch	Boom
Koning Willem 2 (biografie)	Jeroen van Zanten	Boom
Koning Willem 3 (biografie)	Dik van der Meulen	Boom

Bijlage 3: toespraak voorzitter N.C. op 26 september 2015 in Carré.

"Majesteiten, Koninklijke Hoogheid, Excellenties, Dames en Heren,

Als Nationaal Comité hebben we de afgelopen twee jaar een bijzondere reis gemaakt. Een reis door het Koninkrijk. Een reis door de tijd. Met Koninklijke aanwezigheid op de plaatsen die we onderweg aandeden. We zijn daar Zijne Majesteit de Koning, Hare Majesteit de Koningin en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix oprecht dankbaar voor.

Het was een reis die ons deed beseffen hoe uniek ons Koninkrijk eigenlijk is. En die ons liet zien hoe krachtig, smaakvol en veelkleurig de eenheid in verscheidenheid is, die ons Koninkrijk zo kenmerkt.

En wat kwamen we onderweg veel bijzondere, creatieve en boeiende mensen tegen.

Op Scheveningen. In Den Haag. Op Sint Maarten. In Maastricht. In Zwolle. En ook vanavond weer in Amsterdam. Fijn dat u er bent! Velen van u droegen ieder op geheel eigen wijze een steentje bij aan onze viering.

Het was ook een reis die in zekere zin een reflectie was van de tijd waarin we leven. "Er is iets vreemds aan de hand met de herdenkingen van 1813." Dat stelt historicus en lid van ons Nationaal comité, Henk te Velde, in ons boek "Een Nieuwe Staat" Hij beargumenteert dat de 1813-herdenkingen, iedere 50 jaar, meer zeggen over de tijd waarin ze worden gehouden, dan over 1813 zelf. En als onze opvolgers in 2063 terugblikken op deze viering van 200 jaar Koninkrijk, komen ze waarschijnlijk tot dezelfde conclusie. Is dat erg vroeg ik me af? Nee, ik denk dat het goed is om minstens één keer in de 50 jaar stil te staan bij de vraag hoe het er voor staat in ons land, of beter: in ons Koninkrijk.

Toen we twee jaar geleden vertrokken was onze samenleving behoorlijk somber gestemd vanwege de economische crisis. Kan – en mag - je dan feestvieren? Natuurlijk! Er was behoefte aan optimisme, aan geloof in de kracht van ons Koninkrijk. De viering moest vrolijk zijn. Een feest.

Maar wel een feest met inhoud. Die inhoud - we noemden dat de vijf verworvenheden- hebben we steeds laten terugkomen bij de door ons georganiseerde nationale evenementen. Iedere keer met een historische aanleiding als basis.

Zo kwamen we op onze slogan 'Nederland is jarig. 200 jaar! Vrij en verbonden door gelijke rechten en plichten. Laten we dat samen vieren'.

Even een kort stukje geschiedenis. Op 30 november 2013 was het 200 jaar geleden dat Nederland - na een periode van inlijving bij Frankrijk - zijn onafhankelijkheid herkreeg. Nederland maakte daarmee een nieuwe start als eenheidsstaat. De terugkeer van de Prins van Oranje leidde uiteindelijk op basis van een nieuwe grondwet tot zijn inhuldiging als Koning Willem I te Brussel op 21 september 1815. Wij besteden daar vandaag op 26 september, hier in Amsterdam, aandacht aan.

Nederland was in 1813 nog lang geen democratie. In de twee eeuwen daarna kregen het democratisch bestel en de rechtsstaat de vorm die we nu hebben. Nederland was wel meteen een Europese schepping. De Europese mogendheden herstelden de Nederlandse onafhankelijkheid en de positie van het Koninkrijk der Nederlanden in Europa en daarbuiten. Die positie werd in 1815, na de slag bij Waterloo, door het Weens congres opnieuw vastgesteld.

Het Nationaal comité heeft onze geschiedenis uitgewerkt in zes evenementen. Evenementen die veel mensen moesten bereiken. Als ik dan denk aan de afgelopen twee jaar schieten mij meteen een aantal beelden door het hoofd.

- Uiteraard als eerste de landing op Scheveningen. Koud weer, te veel wind om de mariniers te laten roeien. Maar toch werd het een prachtig Panorama Mesdag-achtig tafereel. Neergezet door honderden enthousiaste vrijwilligers in de gedaante van nettenboetsters, vissers en militairen, die op een spectaculaire wijze de landing van Prins Willem Frederik naspeelden. Het koninkrijksconcert (Royal variety) werd diezelfde avond door 2 miljoen mensen bekeken.

- Op 29 maart vorig jaar volgde het grondwetfestival in Den Haag. We stonden stil bij het 200-jarig bestaan van onze grondwet. Lange rijen voor de Ridderzaal en het Catshuis, de Trêveszaal de Tweede en Eerste kamer. Er kwamen ruim 80.000 bezoekers. Voor ons stond hier 'bestuurlijke stabiliteit in een moderne rechtstaat' centraal. De verhoudingen tussen de verschillende bestuurslagen en staatsinstellingen zijn altijd in beweging. Stabiliteit is niet vanzelfsprekend.

Steeds moet een nieuw evenwicht worden bereikt. En evenwicht en rechtszekerheid komt de samenleving en de economie ten goede. Ik hoop dat we ook vandaag weer allemaal beseffen dat democratie, hard werken is.

Daarom is het ook goed dat op 16 oktober aanstaande wordt stilgestaan bij het feit dat het dan 200 jaar geleden is dat Eerste en Tweede Kamer voor het eerst in Den Haag voor een Verenigde Vergadering bijeen kwamen.

- Van Den Haag gingen we naar Sint Maarten. Ik zal de enthousiaste jongeren van het Koninkrijksjeugdparlement niet snel vergeten. Ik weet zeker; Prinses Beatrix ook niet.

Vijftig jongeren, geselecteerd via YouTube filmpjes, gingen met elkaar in discussie over de toekomst van het Koninkrijk. En wat ik nog steeds mooi vind is dat je verschillen tussen culturen makkelijk overbrugt, als je elkaar echt spreekt, open voor elkaar staat.

- Op 30 augustus vorig jaar streken we onder de titel 'Hello World' neer in Maastricht. De internationale oriëntatie van ons land stond hier centraal. Voor mij was het hoogtepunt de toespraak van de bondspresident Joachim Gauck. Hij hield ons land een spiegel voor.

Een spiegel waar we wat mij betreft ook nu weer in moeten kijken. Ik citeer de bondspresident :

"Een van de opmerkelijkste hoofdstukken in de Nederlandse geschiedenis is voor mij, dat de eenheidsstaat zich na de terugkeer van de Oranjes geleidelijk tot een constitutionele monarchie ontwikkelde, tot een open samenleving die gebaseerd is op waardigheid en vrijheid van individu en waar de wet de macht beperkt."

Joachim Gauck, sprak toen – ruim een jaar geleden - ook al over een thema dat juist nu actueel is en waar het gaat over de grondbeginselen van onze samenleving. Hij zei:

"Het behoort ook tot onze verantwoordelijkheid in de wereld om mensen te helpen die hun toevlucht in Europa zoeken. Ook al weten we dat Europa nooit iedereen kan opnemen die hier een beter leven zoekt, maar solidariteit is een grondbeginsel van onze menselijke samenleving en solidariteit is een bijzonder kenmerk van onze democratieën. Veel ouderen zullen zich herinneren dat Europa zelf een continent van vluchtelingen en verdrevenen was."

Wat mij betreft is dit een citaat om niet te vergeten en een toespraak om juist nu nog eens na te lezen.

- We gingen ook naar Zwolle, de geboortestad van Thorbecke. Hier stond vrijheid van vereniging en vergadering centraal. En daarbij wilden we vooral de belangrijke rol van vrijwilligers markeren.

Vandaag zijn we in Amsterdam. Het afsluitende evenement voor ons Nationaal Comité.

De inhuldiging van Willem I is de historische aanleiding. En eenheid in verscheidenheid staat centraal.

Voordat ik daar nog iets over zeg, wil ik iedereen bedanken die heeft meegewerkt. De sponsors bij alle evenementen, dus ook vandaag. Zonder u had het niet gekund! Al die mensen die zelf grotere en kleinere evenementen organiseerden. Van 'Bathmen spant de Kroon', via 'Koninklijk Apeldoorn' en Zeeuws Vlaanderen tot op Aruba. Wat heb ik een bewondering voor al uw inzet.

Dames en heren,

We wilden een feest met inhoud organiseren. Een formule die volgens mij is aangeslagen. We zien met genoegen dat sommige activiteiten een vervolg krijgen.

Neem het grondwetfestival. De gemeente Den Haag heeft samen met Prodemos en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het initiatief genomen om in het laatste weekend van maart een jaarlijkse Grondwet-dag in te stellen. En mag het dan misschien één keer per vijf jaar wat groter zijn? Bijvoorbeeld met de openstelling van Catshuis, zoals afgelopen jaar?

Ook het Koninkrijksjeugdparlement krijgt een vervolg, zoals het er nu naar uitziet in 2016 op Aruba.

De nieuwe voorzitter Marifer Broca vertelt straks over haar droom voor het Koninkrijk.

En de officiële compositie "Van Oranje" van Carl Wittrock, net zo prachtig gespeeld door het Frysk Jeugdorkest, wordt steeds meer in het repertoire van orkesten opgenomen.

Prachtig.

Het Nationaal Comité zal haar ideeën voor de toekomst van deze viering in een officiële eindverslag presenteren. U hoort daar nog over. We bieden het aan het eind van het jaar aan het Kabinet aan.

Maar eerst hebben we hier ons slotfeest. Eenheid in verscheidenheid staat vandaag centraal. In ons Koninkrijk komt een veelheid aan culturen, levensstijlen, dialecten, tradities, overtuigingen en meningen op weinig vierkante kilometers samen. En toch kunnen we daar ruimte aan bieden.

Ruimte is voor mij de sleutel. Ruimte om verschillend te kunnen zijn. Ruimte om jezelf te kunnen zijn.

Ruimte om samen een Koninkrijk te zijn. Ruimte om samen de verbinding te zoeken. Ruimte om samen ergens voor te staan.

Dames en heren,

Ik begon mijn toespraak met het beeld van de reis. Een reis die we gemaakt hebben omdat het belangrijk is één keer in de 50 jaar stil te staan bij de vraag hoe we ervoor staan in het koninkrijk.

We zijn van ver gekomen. Uit een tijd waarin vrijheid niet vanzelfsprekend was. Een tijd waarin er werd gestreden voor democratie. Maar hoe ver zijn we nu? Is het af? Zijn we klaar? Kunnen we eenheid in verscheidenheid echt vieren? Jazeker! De belangrijkste les uit die 200 jaar is dat we aardig op weg zijn, maar dat die weg voortdurend onderhoud nodig heeft. Dat hebben we met de viering van 200 jaar Koninkrijk hopelijk laten zien.

Wat mij betreft doen we dat vaker. Vieren wat we samen hebben opgebouwd. Vieren dat we vrij en verbonden zijn door gelijke rechten en plichten. We mogen oprecht trots zijn op wat we samen hebben bereikt. Maar laten we dat ook samen onderhouden. En wel in het hele koninkrijk!

Ik dank u voor uw aandacht en wens ons allen een geweldige middag en avond!"